

Project Erasmus Duaal - ErasDu

Beleidsaanbevelingen

1. Het project en de uitdaging

Via het ErasDu project konden leerlingen uit Duaal Leren en Leren en Werken uit meer dan 10 scholen in 2018 en 2019 een korte werkstage van 2 weken doen in het buitenland. De deelnemers werden vergoed door het Europese Erasmus+ programma. Het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen trok het project, in samenwerking met een Vlaams Consortium met vertegenwoordigers van de onderwijskoepels GO, KathOndVla, OVSG en POV.

In totaal liepen 96 Vlaamse leerlingen een stage in 9 Europese landen.

Het project gaat niet alleen over het uitsturen van leerlingen naar het buitenland, maar ook over het ontvangen van buitenlandse Duaal Lerenden. In totaal werden er 32 leerlingen uit 4 Europese landen ontvangen.

1 van de doelstellingen van het project was het formuleren van beleidsaanbevelingen, o.a. op basis van de opgedane ervaring en gedocumenteerde meerwaarde voor de deelnemers, voor het verder stimuleren van internationale mobiliteit in Duaal Leren.

Dat er nood is aan een sterker beleid rond mobiliteit voor VET-leerlingen, komt duidelijk tot uiting in het overzicht van de Mobility Scoreboard Database van Cedefop. Cf. <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/mobility-scoreboard/overview/T1A?table=T1A> Vlaanderen bengelt hier echt aan het staartje:

T1A - By overall performance (2017)

Degree of closeness/distance to full implementation of Recommendation	Countries by level of performance
 Very good performance	 Finland Lithuania
 Good performance	 Bulgaria Czech Republic Estonia France Germany Hungary Latvia Luxembourg Malta Norway Poland United Kingdom
 Some progress has been made	 Belgium Belgium (FR) Belgium (DE) Croatia Cyprus Denmark Iceland Ireland Italy Portugal Slovenia Spain
 Little progress has been made so far	 Belgium (NL)

2. De bronnen voor de opmaak van de beleidsadviezen

Voor de opmaak van de beleidsadviezen werden voornamelijk de volgende bronnen geconsulteerd:

- Mobility Scoreboard – Country Fiche Belgium (NL): <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/data-visualisations/mobility-scoreboard/country-fiches?countries%5B%5D=21016&year%5Bvalue%5D%5Byear%5D=2017>
- Tussentijdse evaluatie ErasDu-project
- Rapporteringen van de deelnemers ErasDu: <https://www.syntravlaanderen.be/getuigenissen>
- Gesprekken met de deelnemende partnerscholen
- Expertise van de leden van het Vlaams Consortium

3. De beleidsadviezen

De adviezen worden geformuleerd op 3 niveaus. Het eerste niveau is dat van de belangrijkste actoren, betrokken bij internationale mobiliteit in Duaal Leren, m.n. de opleidingsverstrekkers en de ondernemingen. Het 2^e niveau is het Vlaamse Beleid, en het 3^e niveau is het Europese beleid.

3.1. Aanbevelingen voor opleidingsverstrekkers

3.1.1. Informatie over mobiliteitsprojecten dient op alle niveaus in de school verspreid te worden

De informatie die naar de directie van scholen wordt verstuurd, wordt soms niet of beperkt verspreid. In de omgang met diverse geledingen van scholen hebben de leden van het Vlaams Consortium vaak gemerkt dat er vaak wel degelijk interesse leeft bij bv. lesgevers en trajectbegeleiders – soms uit onverwachte hoeken, en dat deze zich ook willen inzetten voor mobiliteitsprojecten, maar dat de info hen niet bereikt. In de interne schoolcommunicatie wordt er hier dus best voldoende aandacht aan besteed.

Maak dus werk van een goed uitgebouwd communicatiebeleid rond het uitvoeren van een stage in het buitenland. Maak hierbij gebruik van de ervaringen en verhalen van leerlingen die dit reeds hebben gedaan; storytelling is een krachtig middel om anderen te overtuigen.

3.1.2. Omarm de boodschap. Oog voor internationalisering is positief voor de hele school

De ervaringen van het ErasDu-project tonen sterk aan dat het deelnemen aan internationale mobiliteit door de deelnemers – behalve enkele uitzonderingen – als zeer positief wordt beoordeeld. De deelnemers geven haast allen aan dat ze gegroeid zijn in hun persoonlijke ontwikkeling, en dat ze hebben bijgeleerd. De betrokken begeleiders, leerkrachten en trajectbegeleiders bevestigen dit.

Internationale mobiliteit brengt bovendien nieuwe dynamieken met zich mee, zet andere leerkrachten en leerlingen aan om ook deel te nemen aan buitenlandse projecten, verruimt de blik. Deel dus van harte de ervaringen en verhalen die leerlingen hebben opgedaan in hun buitenlandse traject.

3.1.3. Internationale mobiliteit wordt best door een team binnen de school getrokken

Internationale mobiliteit is een vrij complexe aangelegenheid. Er wordt immers met Europese middelen gewerkt, waardoor er toch enkele belangrijke administratieve stappen moeten genomen worden. Door dit op te nemen in een team wordt er niet alleen gezorgd dat meer

handen het werk lichter maken, maar vooral dat de kennis gedeeld wordt. Bij het uit- of wegvallen van teamleden gaat de kennis dan niet meteen verloren, en kan een lopend project verdergezet worden. Maak dus werk van een duurzame verankering van een flankerend internationaliseringsbeleid in de school..

3.1.4. Denk na over accommodatiemogelijkheden voor het ontvangen van leerlingen uit het buitenland (of het verdere binnenland)

Eenzijds neemt de Europese mobiliteit in het algemeen toe, en gaat het budget van Erasmus+ voor mobiliteit nog steeds in stijgende lijn. Anderzijds zien we ook een groeiende schaalvergroting in Vlaanderen in de wereld van onderwijs en opleiding, waardoor het minder evident wordt dat Vlaamse leerlingen in hun directe nabijheid een gepaste werkplaats of opleiding vinden.

Scholen kunnen aantrekkelijker worden voor buitenlandse studenten of Vlaamse leerlingen uit het verdere binnenland door accommodatiemogelijkheden te voorzien. Dit kan bv. door het opzetten van een eigen “Guesthouse”, maar ook in samenwerking met andere mogelijke voorzieningen, zoals studentenkamers, een internaat in de buurt, ...

3.1.5. Creëer een draagvlak bij de ondernemingen waarmee je vandaag al samenwerkt

Maak werk van een lokaal netwerk van ondernemingen die openstaan voor het uitsturen en ontvangen van buitenlandse/Europese leerlingen voor een korte en/of langlopende stage. Zorg voor de juiste infoverstreking.

3.2. Aanbevelingen voor ondernemingen en sectorale organisaties

3.2.1. Stimuleer de leerlingen Duaal Leren en/of Leren en Werken in uw onderneming om deel te nemen aan een stage in het buitenland – En stel uw onderneming open voor de ontvangst van buitenlandse stagiairs

Deelname van de leerling(en) in uw onderneming aan een stage in het buitenland is ook verrijkend voor uw onderneming. De leerling komt immers niet alleen terug met nieuwe en andere vakkennis en ervaringen voor zichzelf; de onderneming kan hier ook mee uit leren en mogelijke opportuniteiten – of doodlopende sporen - detecteren.

Dit geldt ook bij het ontvangen van een leerling uit het buitenland: ook voor uw onderneming is dit een leermoment, en de stage zelf is onbezoldigd.

3.2.2. De onderneming kan de leerling meefinancieren door de leerling verder te betalen tijdens de buitenlandse stage

In het ErasDu-project betaalden ongeveer 30% van de ondernemers van de deelnemende leerlingen met een OAO, deze leerlingen verder tijdens hun stage in het buitenland. Deze cofinanciering is welkom, want de stage in het buitenland is onbezoldigd voor de deelnemer. En de leerlingen in Duaal Leren en Leren en Werken komen vaak niet uit een milieu met een sterke financiële draagkracht.

3.2.3. De sectoren hebben een belangrijke rol op te nemen in het verspreiden van info over het project, zowel over het uitzenden van leerlingen, als over het ontvangen van buitenlandse deelnemers

De sectoren beschikken over de kanalen naar de ondernemingen toe om de meerwaarde van de internationale mobiliteit voor zowel de deelnemers als de betrokken ondernemingen in de verf

zetten. Voor de ontvangst van de meeste buitenlandse deelnemers is het overigens niet nodig dat er met erkende ondernemingen wordt gewerkt.

Het ErasDu-project biedt zelf veel bronnenmateriaal aan waaruit quotes of videomateriaal van deelnemers kan geselecteerd worden via www.syntravlaanderen.be/getuigenissen.

3.3. Aanbevelingen voor het Vlaamse beleid

3.3.1. Organiseer sensibiliseringsacties rond internationale mobiliteit in de beroepsopleiding in het algemeen en Duaal leren in het bijzonder

Probeer hierbij zo breed mogelijk te werken, en ook lesgevers, trajectbegeleiders en ondernemingen rechtstreeks bereikt worden met de boodschap.

De boodschap kan zijn “Internationale mobiliteit versterkt”.

Zorg hierbij dat ErasDu als stagemogelijkheid wordt meegenomen in de communicatie naar de scholen toe (vanuit EPOS, WEP, Ryckvelde, ...)

3.3.2. Bouw een flankerend beleid uit bij het Europese mobiliteitsbeleid voor leerlingen in beroepsopleiding

De Vlaamse scholen moeten sterk gestimuleerd worden om hun inspanningen op dit vlak aan te tonen. Elementen die hiertoe sterk kunnen bijdragen zijn:

- a) *Formuleren van kwantitatieve beleidsdoelstellingen voor de deelname aan buitenlandse stages van leerlingen in beroepsopleiding in het algemeen en Duaal Lerenden in het bijzonder*
- b) *Opzetten van Vlaamse regelgeving die de scholen beloont bij het deelnemen aan mobiliteitsprojecten door leerlingen.*
- c) *Zorgen voor Vlaamse cofinanciering van de managementtoelage voor de deelnemende scholen*

De Europese Managementtoelage volstaat totaal niet om de personeelskosten van de deelnemende scholen te dekken. Een Vlaamse cofinanciering hiervan hoeft echt niet veel te zijn, maar zorgt er wel voor dat het Vlaamse beleid het signaal “wij ondersteunen dit” geeft.

3.3.4. Stimuleer de onderwijsnetoverstijgende samenwerking rond mobiliteit in de beroepsopleiding en Duaal Leren

Dit gaat niet alleen over netoverschrijdende kennisdeling tussen scholen over bv. de praktische aanpak (verzekeringen etc.), maar ook over het bijeenbrengen van scholen om gemeenschappelijk een project uit te werken en in te dienen. ErasDu kan hierbij als “good practice” fungeren.

3.3.5. Geef de Partnerschappen Duaal Leren een rol om in te staan voor de kwaliteitsbewaking van stageplaatsen voor Duaal Lerenden uit het buitenland

Niet alleen om de betrokkenheid van de Partnerschappen Duaal Leren bij internationale mobiliteit te verhogen, maar ook om in te staan voor kwaliteitsbewaking t.a.v. de diverse internationale partners waarin in het mobiliteitsverhaal wordt samengewerkt.

3.3.6. Bouw een beleid rond het voorzien van accommodatie voor (buitenlandse) leerlingen uit

De leerlingenpopulatie wordt mobieler – zowel in Vlaanderen als in Europa- en het leertrajectenaanbod wordt soms geconcentreerder. Vlaamse opleidingsverstrekkers kunnen hier

op inspelen door accommodatie voor deze leerlingen te voorzien. Een Vlaams beleid dat dit ondersteunt is welkom.

3.3.7. Bouw buitenlandse stagemogelijkheden in Duaal Leren uit in bilaterale samenwerkingsovereenkomsten, bv. met Z-Afrika

Momenteel hebben deze samenwerkingsovereenkomsten te weinig expliciete aandacht voor Duaal Lerenden.

3.4. Aanbevelingen voor het Europese beleid

3.4.1. Zorg voor een toelage voor een korte taalonderdompeling voor de deelnemers, ook voor korte stages in het buitenland

Om de drempels tussen buitenlandse ondernemingen en deelnemers te verlagen is een korte taalonderdompeling aangewezen, zelfs al toont de ervaring aan dat instrumenten als Google Translate de communicatie in het buitenland sterk kunnen ondersteunen. Voor buitenlandse ondernemingen toont zelfs een beperkte kennis van de taal een hoge mate van respect van de deelnemer voor de buitenlandse cultuur aan.

3.4.2. Voor Duaal Lerenden blijven korte stages in het buitenland belangrijk

Het Europese beleid probeert steeds meer langdurige stages voor Duaal Lerenden te stimuleren. Op zich is er hier niets mis mee, maar vermits Duaal lerenden per definitie ook in een werkverband zitten, is het voor hen niet evident om – zeker in een eerste stap – een langdurige stage aan te vangen. Immers, de Vlaamse werkgever is dan zijn eigen leerling/werkkracht te lang kwijt. Anderzijds is het overgrote deel van de doelgroep niet erg bekend met buitenlandse stages, en zijn korte stages een noodzakelijke eerste stap.

3.4.3. Vereenvoudig de procedures zodat ook heterogene groepen (uit verschillende scholen/klassen en in verschillende beroepen) en ook individuen makkelijker via één project aan een buitenlandse stage kunnen deelnemen

De meeste VET-mobiliteiten nemen ongeveer de volgende vorm aan: klas A uit school B met begeleiders x en y trekt naar land C om aldaar samen les te volgen in school D en stage te lopen in bedrijf E (en misschien ook nog F en G). Bij een netovertijgend project gaat het om de concretisering over heel individuele leerwegen: leerlingen uit klassen A, B, C, D, E F, ... uit scholen G, H, I, J, K, L trekken naar landen M, N, O, P, Q met begeleiders x, y, z, Maar begeleider x zal verantwoordelijk zijn voor leerlingen uit verschillende klassen én scholen (en netten), bv. leerling a uit klas A en school G, samen met leerling b uit klas E uit school K. En de stageplaatsen kunnen evenzeer divers zijn: R, S, T, U, V, W, ...

De formulieren, instrumenten en rapportages voor KA1-projecten zijn vooral gericht op het eerste type projecten, waardoor deze voor de meer complexe projecten van het tweede type de zaak eerder nog bemoeilijken, dan vergemakkelijken.

3.4.4. Zorg ervoor dat Duaal Lerenden in de toekomst in het volwassenonderwijs een stage in het buitenland kunnen lopen

Ook in de onderwijs- en opleidingstrajecten voor volwassenen wordt er best de mogelijkheid voorzien om te kunnen deelnemen aan een buitenlandse stage, los van het statuut van de lerende.